

SOLÉ I DURANY, Joan Ramon (coord.), *Legislació lingüística de Catalunya. La Llei de política lingüística i altres normes lingüístiques anotades* (2a ed.), Generalitat de Catalunya, Legislació Lingüística, 6, Barcelona, 2007, 484 pàg.

El juny de 1998, en el marc d'un conjunt d'accions empeses per a difondre el contingut de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, el Departament de Cultura va editar, dins de la col·lecció de legislació bàsica de la Generalitat, el volum *Legislació lingüística*, que ara, amb el títol *Legislació lingüística de Catalunya*, ha vist la segona edició.

La segona edició, sensiblement augmentada, és adaptada als canvis legislatius que s'han produït des de l'aprovació de la Llei de 1998, en essència als decrets de desplegament reglamentari aprovats en el període 1998-2002, i a la novetat que representa per al marc jurídic de la llengua l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006, que constitu-

ciona moltes de les normes d'aquella llei. Aquesta nova edició inclou, a més, un estudi comparatiu de la Llei 1/1998, de 7 de gener, amb la Llei de normalització lingüística de 1983, la de les Illes Balears i la Llei d'ús i ensenyament del valencià.

L'EDICIÓ DE 1998

A la primera edició del llibre s'hi publicaven els textos íntegres de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística i de la Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, i les normes lingüístiques incloses a la Llei 16/1990, de 13 de juliol, sobre

règim especial de la Vall d'Aran, la 3/1993, de 5 de març, de l'Estatut del consumidor i la 8/1996, de 5 de juliol, de regulació de la programació audiovisual distribuïda per cable, així com tres decrets en contingut íntegre: el Decret 107/1987, de 13 de març, pel qual es regula l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya; el Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia, i el Decret 36/1998, de 4 de febrer, de mesures per a l'aplicació de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. Era la normativa bàsica llavors vigent, abstracció feta de la que fa referència al sistema educatiu.

El volum de 1998 contenia, però, molt més que vuit disposicions normatives. Contenia un conjunt de 228 notes, algunes de ben denses, que relacionaven cada un dels preceptes publicats entre si i amb altres normes de rang divers, des de constitucionals i estatutàries fins a ordres i resolucions, i amb l'extens corpus jurisprudencial, en essència del Tribunal Constitucional però també del Suprem i del Superior de Catalunya, que s'ha produït a l'entorn de la normativa lingüística. També contenia un índex de matèries molt detallat amb un total de 260 entrades i un índex cronològic de disposicions i de sentències esmentades que en comptabilitzava fins a 185. Un dels valors del llibre era, precisament, el de les notes, de les quals és autor Joan Ramon Solé Durany.

Solé Durany, llicenciat en dret i funcionari de la Generalitat adscrit a la Secretaria de Política Lingüística des dels anys fundacionals com a cap de la Secció d'Ús Oficial, s'ha dedicat professionalment a fer el seguiment de la normativa que afecta o pot afectar la llengua catalana i, com a conseqüència del seu treball, recopila la legislació i la jurisprudència lingüística produïda a l'Estat espanyol, cosa que li ha permès esdevenir un especialista en aquest camp. D'aparença tímida, ponderat a l'hora d'opinar, Solé acostuma a cercar fins al darrer incís d'una llei per a extreure'n el mandat que, per activa o per passiva, promou o menys té la llengua catalana. El 1983 s'integrà al Consell de Redacció de la *Revista de Llengua i Dret* i hi ha escrit multitud de ressenyes en un afany honest d'oferir informació més que d'elaborar treballs. El 1985-1986 va participar als treballs de l'Àrea de Llengua i Dret del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana i, més tard, en la redacció de la Declaració universal dels drets lingüístics lliurada a la UNESCO el juny del 1996. També és coautor del manual *Dret lingüístic*, coordinat pel doctor Jaume Vernet i editat el 2003 per Cossetània edicions.

L'EDICIÓ DE 2007

Llegir les normes publicades i poder acudir en cada moment a les

notes que les relacionen dóna una visió de conjunt del corpus jurídic català en el camp de la llengua que no ofereix cap altra obra, cosa que permet, no cal dir-ho, bastir en aquest camp el text discursiu que convinguí, tant si es tracta de confegir una resolució administrativa o judicial, com un dictamen, com un estudi expositiu. També permet, i aquest és el punt que més m'interessa del llibre, resseguir la història recent de la nostra política lingüística, política que, cal no oblidar-ho, té per eix vertebrador, a Catalunya i a tot arreu, la legislació. Cap altre territori amb llengua pròpia disposa d'un corpus tan extens i coherent de normativa lingüística com Catalunya, només comparable amb Bèlgica o Finlàndia, i el volum que ara tenim a les mans n'és un exponent ben clar.

La primera edició, apareguda quan encara no feia mig any que la Llei de 1998 era en vigor, presentava, com he dit, la Llei i tres decrets, un de 1987, un de 1991 i un del mateix 1998. L'edició de 2007 en conté tretze. Tres són de cada un dels anys 1987, 1991 i 1994, tots modificats de manera parcial entre el 1998 i el 2002. N'hi ha cinc de 1998, un de 2000, dos de 2001, un de 2002 i l'últim de gener de 2003, cosa que constata l'esforç de desplegament i de normativització realitzat en aquell període. De fet, l'encàrrec d'aquesta segona edició se situa a la tardor del 2001 per donar-ne compte, tot i que

la publicació s'ha anat retardant a causa de les circumstàncies. La consulta dels decrets que complementen la Llei de 1998, que constitueixen la normativa general bàsica, resulta parcial si hi cerquem tots els camps d'acció oberts per la política lingüística catalana. Efectivament, si ens quedem només amb els textos publicats, restem al marge de la normativa, tan transcendent, que afecta l'ús de la llengua a l'ensenyament; o de la dictada en matèria de polítiques de suport al llibre, a la premsa, a la cinematografia i les altres indústries culturals; o de les aprovades pels departaments competents en matèria d'indústria o de comerç, a l'empara dels articles 32 i 34 de la Llei de 1998, per incloure el català en la documentació econòmica o, simplement, les normes que fan possible que la llengua catalana tingui una certa presència a la ràdio i la televisió.

Les notes de relació donen una visió més ajustada de l'esforç normatiu que ha realitzat el Govern de Catalunya per endegar una política lingüística coherent i ben travada, tot i que per migradesa de recursos, deficiències de coordinació política o, simplement, per la immensitat del repte que suposa la situació del català a Catalunya, hagi comportat resultats que a vegades i a alguns poden semblar modestos. També dóna una idea clara de la gran oposició, sovint soterrada, que la normativa catalana ha tingut per part

dels poders de l'Estat, que no han deixat de recórrer als tribunals tant vegades com els ha semblat convenient per tal de retardar o minimitzar els efectes positius que aquesta normativa pot tenir sobre la situació social de la llengua. La importància de les notes i les citacions, que faciliten si cal la cerca externa de la normativa anotada, queda palesa en el seu nombre, que s'ha més que duplicat a la segona edició. Així, si la primera edició disposava de 228 notes, la de 2007 en té 453, i de les 185 normes i sentències citades a la primera edició s'ha passat a 373 a la de 2007, de les quals 131 corresponen al període 1998-2003. Només s'hi pot trobar a faltar la incorporació, d'una manera selectiva, de referències doctrinals bàsiques i notes a legislació derogada.

L'edició de 2007, després d'una brevíssima presentació signada col·lectivament per la Secretaria de Política Lingüística, organitza la normativa publicada en tres apartats. L'apartat A, amb els 24 articles de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, aprovat per la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, que contenen normes de dret lingüístic. L'apartat B, que publica el text íntegre de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, amb un total de 179 notes que la relacionen tant amb l'Estatut com amb la resta de la normativa que desplega o complementa la Llei.

Segueix l'apartat C, dedicat a al-

tres normes lingüístiques, encapçalat, amb encert, pel text íntegre del tractat internacional de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, fet a Estrasburg el 5 de novembre de 1992 i ratificat per Espanya per mitjà de l'Instrument de 2 de febrer de 2001 coincidint amb la celebració de l'Any Europeu de les Llengües. La publicació de la Carta ajuda a interpretar la normativa vigent d'una manera favorable a la llengua catalana ja que cal no oblidar que aquest tractat, en els termes que resulten de l'Instrument de ratificació, és llei vigent a tot l'Estat.

L'apartat d'altres normes es completa amb les que tenen rang de llei: les quatre que ja contenia la primera edició més les que corresponen de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya. Hi manca, per la seva transcendència dins del sistema, l'article 6 de la Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya. El gruix d'aquest apartat el constitueixen els tretze decrets que regulen l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat, l'acreditació del coneixement del català per part del personal al servei de les administracions de Catalunya, la certificació i avaluació del coneixement de català, la traducció jurada del català a d'altres llengües i a l'inrevés, l'ús de la llengua catalana als documents notariais, la denominació dels topònims

i la regularització dels noms i cognoms, els requisits d'ús de la llengua catalana a les televisions locals per ones terrestres i a les emissores comercials de ràdio de freqüència modulada. Finalment, es publiquen els Estatuts del Consorci per a la Normalització Lingüística, els del Centre de Terminologia TERMCAT i els de l'Institut Ramon Llull, així com el decret que regula actualment el Consell Social de la Llengua Catalana. Curiosament, no es publica el que aprova l'estructura orgànica de la Secretaria de Política Lingüística, òrgan directiu del qual depenen, encara que sigui sense subordinació orgànica, els dos primers consorcis esmentats.

El llibre es clou amb un apèndix que conté un *Estudi comparatiu entre la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística; la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya; la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears; la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià i altres disposicions anotades*. L'annex és tan extens (amb 298 pàgines, ocupa més de la meitat del llibre) que hauria estat bo publicar-lo per separat. Més que d'un estudi, es tracta d'un

document de treball elaborat per comparar les dues lleis catalanes successives i qualsevol de les dues amb les seves correlatives de les Illes Balears i de València, que té una utilitat més teòrica que pràctica i disminueix la coherència i la facilitat de maneig del llibre, fent-ne, a més, un volum massa extens. D'altra banda, intueixo que les dues obres que es contenen al llibre, la legislació pròpiament dita i l'apèndix, s'adrecen a públics i tenen funcions diferents. A parer meu, hauria estat preferible publicar els textos comparats en un altre llibre i, a canvi, incloure en aquest l'articulat de contingut lingüístic de la normativa sobre ordenació curricular als ensenyaments no universitaris així com la d'acreditació del coneixement de les llengües oficials per a la provisió de llocs de treball docents dels centres públics d'ensenyament.

En qualsevol cas, la segona edició de *Legislació lingüística de Catalunya* és una bona eina de treball per a tothom que s'interessi en matèries de dret o planificació lingüístics, i constitueix una notícia positiva que la *Revista de Llengua i Dret* no podia passar per alt.

Lluís JOU I MIRABENT